

فصل ۷

نفت و گاز

مقدمه

آمار مندرج در این فصل، از شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت گاز استان دریافت گردیده است. اطلاعات این بخش شامل فعالیت گازرسانی در مناطق شهری و روستایی و مقدار مصرف گاز و فرآورده‌های نفتی و همچنین ظرفیت ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی می‌باشد که بصورت سری زمانی از سال ۱۳۸۰ ارائه شده است.

نفت: این شرکت فعالیت خود را در زمینه دریافت، نگهداشت، و توزیع فرآورده‌های نفتی از سال ۱۳۲۰ آغاز نموده و در حال حاضر وظایف خود را در قالب: توزیع انواع فرآورده‌ها شامل بنزین سوپر، بنزین معمولی، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، CNG، گاز مایع و انواع سوخت هواپیمایی دارد.

۱۱۵ جایگاه عرضه سوخت: (۵۷ جایگاه سوخت مایع و ۱۷ جایگاه دو منظوره مایع و سی ان جی و ۴۱ جایگاه تک منظوره سی ان جی) و ۲۱۰ فروشنده‌گی تعاون روستایی و عشایری و یک مرکز سوختگیری هواپیمایی گرگان انجام می‌دهد. (در حال حاضر ۵۸ جایگاه تک سی ان جی فعال هست).

گاز: در سال ۱۳۷۸ با تأسیس استان گلستان، شرکت گاز استان گلستان نیز در مرداد ماه همان سال تأسیس و در شهرستان گرگان شروع به کار نمود و عملاً فعالیت خود را با اجاره ساختمانی از اوایل آذرماه ۱۳۷۸ آغاز کرد. جمع‌آوری اطلاعات به روش ثبتی از سامانه سیمابر استان و در قالب جداول سالنامه آماری استان ارائه شده است.

تعاریف و مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به‌طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع

و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل‌دهنده نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازن، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به‌عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل‌دهنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فراورده به‌سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فراورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به‌طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام‌سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

سوخت جت: به‌عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می‌رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فراورده‌های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می‌شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ...، تکمیل می‌گردد و در استانداردهای بین‌المللی به نام‌های JP-۱ و ATK معروف است.

ج- لاستیک‌ها شامل: لاستیک استایرن بوتادین و لاستیک پلی بوتادین.
سوخت: سوخت شامل: پروپان، بوتان، پنتان پلاس، پنتان، بنزین پیرولیز، رافینیت C4، رافینیت C6، C.F.O و MTBE

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۸ میزان مصرفی گاز در استان به مقدار ۶۱۲۰۱ تن بوده که نسبت به سال قبل ۸/۹- درصد کاهش را نشان می دهد.
 در سال ۱۳۹۸ مصرف بنزین ۵۲۰۹۰۱ مترمکعب و مصرف نفت سفید ۴۶۰۵۴ مترمکعب بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۷ مصرف بنزین ۰/۹ درصد افزایش و مصرف نفت سفید ۱۲/۶ درصد افزایش یافته است.
 در سال ۱۳۹۸ تعداد مخازن مواد سوختی و ظرفیت آنان به ترتیب ۲۰۲ مخزن و به ظرفیت ۹۱۶۸ مترمکعب بوده است که نسبت به سال قبل به ترتیب ۱/۵ افزایش و ۲/۱ درصد افزایش را نشان می دهد.
 در سال ۱۳۹۸ تعداد شعب فروش نفت به ۱۵۰ جایگاه رسیده است که نسبت به سال قبل ۱/۳ درصد افزایش داشته است .
 در سال ۱۳۹۸ تعداد روستاهای گازرسانی شده به ۸۸۰ روستا رسیده است که نسبت به سال قبل ۲/۳ درصد رشد را نشان می دهد.

گاز غنی (طبیعی): گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می گویند که به صورت "کلاهک"، "همراه با نفت" (مانند گاز منطقه آغاجاری) و "مستقل" (نظیر ذخایر گاز سرخس و سرخون) قابل دسترسی می باشد.

گاز سبک: گاز غنی (طبیعی) پس از طی مراحل جداسازی و

پالایش، به گاز سبک تبدیل می شود. منظور از جداسازی،

جداکردن مایعات و میعانات گازی از گاز غنی است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع در می آید.

تزریق گاز: به منظور حفظ مخازن نفت کشور و بهره برداری بهینه از آن ها، اقدام به عمل تزریق گاز و یا آب به مخازن مذکور می گردد.

مشترب گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکانی اطلاق می شود که جریان گاز آن ها پس از طی مراحل اشتراک پذیری، راه اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود، انشعاب گاز اطلاق می گردد.

ب- مهندسی شامل: پلی کربنات و اپوکسی .

۱- ۷- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

نفت سفید (متر مکعب)	بنزین (متر مکعب)	سوخت‌های هواپیما ^(۲) (متر مکعب)	نفت گاز (متر مکعب)	جمع ^(۱)	سال و شهرستان
۱۷۷۵۴۶	۲۸۹۵۰۵	۱۸۲	۳۹۲۵۰۹	۴۹۳۴۴۴	۱۳۸۰
۱۴۱۰۴۴	۴۹۷۱۹۵	۶۷۱	۴۶۸۰۰۴	۶۶۵۱۰۹	۱۳۸۵
۱۰۳۶۵۸	۳۵۹۵۹۸	۰	۴۶۷۶۵۵	۹۷۳۸۵۳	۱۳۹۰
۶۴۹۵۶	۳۹۶۱۴۷	۲۳۸۰	۴۵۷۰۸۴	۹۲۳۶۹۵	۱۳۹۴
۶۶۰۵۸	۴۲۵۸۰۴	۳۹۴۱	۵۶۸۷۸۸	۱۰۶۷۹۷۲	۱۳۹۵
۵۴۹۶۸	۴۶۱۱۰۱	۶۳۲۹	۵۱۸۳۷۳	۱۰۴۴۳۲۸	۱۳۹۶
۴۱۰۹۵	۵۱۵۹۱۱	۳۲۶۴	۵۱۴۷۰۷	۱۰۸۳۰۳۷	۱۳۹۷
۴۶۰۵۴	۵۲۰۹۰۱	۴۲۳۴	۶۵۷۸۷۷	۱۳۰۵۵۰۲	۱۳۹۸
۲۱۳۰	۳۲۳۱۲	۰	۳۳۴۷۹	۷۰۴۷۳	آزادشهر
۱۶۹۱	۳۲۰۷۲	۰	۴۶۰۰۹	۸۶۴۳۳	آق‌قلا
۳۷۲	۱۷۳۴۴	۰	۱۲۳۹۸	۳۱۱۰۴	بندرگز
۶۲۸	۱۴۷۶۶	۰	۱۵۷۴۵	۳۴۵۴۸	ترکمن
۱۴۸۶	۱۷۶۷۸	۰	۱۴۱۴۲	۳۵۳۷۴	رامیان
۲۹۶۱	۳۶۹۱۷	۰	۲۷۲۵۶۴	۳۱۶۹۰۴	علی‌آباد
۱۰۷۶	۲۲۲۶۷	۰	۲۲۷۶۳	۴۷۶۹۴	کردکوی
۶۵۴۹	۲۳۲۱۷	۰	۱۸۲۴۴	۵۱۲۶۱	کلاله
۴۶۰	۲۱۵۹۵	۰	۲۴۹۱۷	۵۹۴۱۰	گالیکش
۵۲۷۳	۱۸۰۸۲۸	۴۲۳۴	۸۶۶۷۲	۲۹۳۰۱۰	گران
۸۳۵	۹۹۰۱	۰	۱۴۷۳۶	۲۵۹۵۳	گمیشان
۱۱۹۲۶	۸۸۲۰۵	۰	۷۱۶۴۴	۱۸۶۳۳۰	گنبدکاووس
۹۹۸۰	۸۴۷۴	۰	۹۴۱۱	۳۲۵۳۹	مراوه‌تپه
۶۸۸	۱۵۳۲۷	۰	۱۵۱۵۳	۳۴۴۷۲	مینودشت

۷-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی (دنباله)

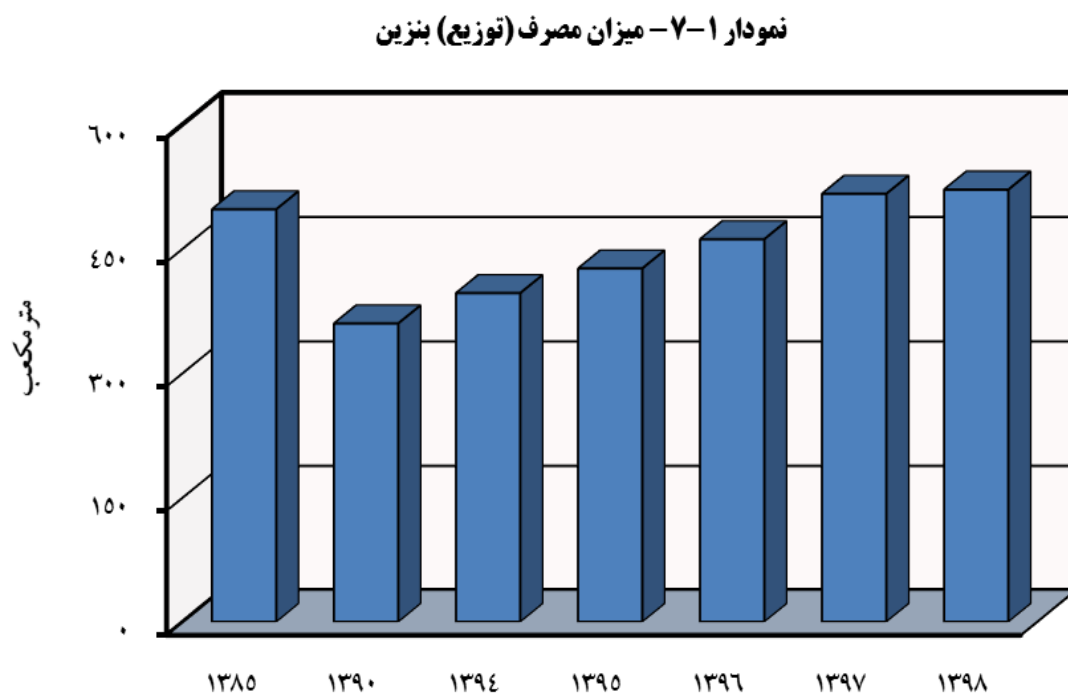
سال و شهرستان	نفت کوره (متر مکعب)	روغن‌های موتور و صنعتی ^(۳) (مترمکعب)	قیر (تن)	سایر فرآورده‌ها ^(۴)	گاز مایع (تن)
۱۳۸۰	۸۶۶۹۶	۸۵۸۳	۱۴۴۴۳	۱۱۱۰۰۰	۲۶۲۱۱
۱۳۸۵	۷۸۱۷۶	...	...	۲۰۳۵	۲۶۱۹۹
۱۳۹۰	۴۲۶۰۲	...	...	...	۴۰۴۴۵
۱۳۹۴	۴۱۲۸	...	...	...	۳۱۱۳۲
۱۳۹۵	۳۳۸۱	...	...	...	۶۴۵۱۹
۱۳۹۶	۳۵۵۷	...	...	...	۷۲۷۷۳
۱۳۹۷	۴۴۶۰	...	...	...	۶۷۲۱۶
۱۳۹۸	۱۵۲۳۵	...	...	...	۶۱۲۰۱
آزادشهر	۰	...	...	...	۲۵۵۲
آق‌قلا	۰	...	...	...	۶۶۶۱
بندرگز	۰	...	...	...	۹۹۰
ترکمن	۰	...	...	...	۳۴۰۹
رامیان	۰	...	...	...	۲۰۶۸
علی‌آباد	۳۸۶	...	...	...	۴۰۷۶
کردکوی	۵۶	...	...	...	۱۵۳۲
کلاله	۰	...	...	...	۳۲۵۱
گالیکش	۱۲۰۴۶	...	...	...	۳۹۲
گرگان	۲۵۹۰	...	...	...	۱۳۴۱۳
گمیشان	۱۵۷	...	...	...	۳۲۴
گنبدکاووس	۰	...	...	...	۱۴۵۵۵
مراوه‌تپه	۰	...	...	...	۴۶۷۴
مینودشت	۰	...	...	...	۳۳۰۴

(۱) جمع بجز گاز مایع می‌باشد.

(۲) آمار سوخت‌های هواپیمایی مربوط به واحد سوختگیری فرودگاه گرگان می‌باشد که در سال ۱۳۸۵ افتتاح شده است.

(۳) روغن‌های موتور و صنعتی، قیر و سایر فرآورده‌ها از سال ۱۳۸۴، به بخش خصوصی واگذار شده و به صورت آزاد به فروش می‌رسد و شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی استان هیچ آماری از آنها ندارند.

(۴) سایر فرآورده‌ها شامل انواع حلال‌ها می‌باشد که از سال ۱۳۸۸ از طریق بورس کالای ایران فروخته می‌شود. مأخذ- شرکت پخش فرآورده‌های نفتی گلستان.

منبع: جدول ۱-۷

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (متر مکعب)	تعداد	
۲۹	۳	۳۲	۵۰۶۷	۱۳۷	۱۳۸۰
۳۱	۳	۳۴	۵۲۹۵	۱۳۸	۱۳۸۵
۴۸	۳	۵۱	۶۳۰۲	۱۵۲	۱۳۹۰
۶۶	۰	۶۶	۷۷۰۵	۱۷۱	۱۳۹۴
۶۹	۰	۶۹	۸۰۱۰	۱۸۰	۱۳۹۵
۷۲	۰	۷۲	۸۸۲۷	۱۹۶	۱۳۹۶
۷۳	۰	۷۳	۸۹۷۷	۱۹۹	۱۳۹۷
۷۴	۰	۷۴	۹۱۶۸	۲۰۲	۱۳۹۸
۶	۰	۶	۹۳۰	۲۰	آزادشهر
۷	۰	۷	۸۴۲	۱۸	آق‌قلا
۳	۰	۳	۴۰۶	۱۲	بندرگز
۲	۰	۲	۴۱۷	۹	ترکمن
۴	۰	۴	۴۷۷	۱۱	رامیان
۶	۰	۶	۶۸۰	۱۴	علی‌آباد
۳	۰	۳	۳۹۱	۹	کردکوی
۳	۰	۳	۴۵۰	۱۰	کلاله
۵	۰	۵	۱۱۶۹	۲۶	گالیکش
۱۵	۰	۱۵	۱۳۳۱	۲۸	گرگان
۲	۰	۲	۱۸۸	۴	گمیشان
۱۳	۰	۱۳	۱۴۱۲	۳۲	گنبدکاوس
۳	۰	۳	۱۹۳	۴	مراوه‌تپه
۲	۰	۲	۲۸۲	۵	مینودشت

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی (دنباله)

جایگاه سوخت گیری گاز فشرده طبیعی (CNG)	تعداد شعب - فروش نفت	تعداد پمپ				سال و شهرستان
		نفت سفید	نفت گاز	بنزین	بنزین سوپر	
۰۰۰	۲۳۹	۸۶	۲۱	۱۱۱	۰۰۰	۱۳۸۰.....
۰۰۰	۲۵۱	۱۰	۹۲	۱۶۸	۰۰۰	۱۳۸۵.....
۵۰	۱۴۳	۶	۱۱۹	۳۴۹	۲۰	۱۳۹۰.....
۶۶	۱۴۸	۰	۱۷۵	۴۸۷	۱۰۸	۱۳۹۴.....
۶۶	۱۴۸	۰	۱۹۵	۵۱۶	۱۱۴	۱۳۹۵.....
۶۰	۱۴۸	۰	۲۱۳	۵۳۷	۱۲۰	۱۳۹۶.....
۵۹	۱۴۸	۰	۲۳۷	۵۵۰	۱۳۲	۱۳۹۷.....
۵۹	۱۵۰	۰	۲۳۷	۵۶۲	۱۴۴	۱۳۹۸.....
۴	۱۱	۰	۲۹	۵۳	۲۲	آزادشهر.....
۴	۶	۰	۲۰	۴۳	۴	آق‌قلا.....
۴	۱	۰	۳	۱۸	۴	بندرگز.....
۲	۴	۰	۱۱	۱۶	۰	ترکمن.....
۵	۸	۰	۶	۳۰	۲	رامیان.....
۷	۶	۰	۱۷	۴۲	۸	علی‌آباد.....
۵	۱	۰	۸	۲۲	۴	کردکوی.....
۳	۱۵	۰	۱۴	۲۸	۰	کلاله.....
۴	۶	۰	۲۸	۳۶	۸	گالیکش.....
۱۱	۳۰	۰	۳۲	۱۴۴	۷۲	گرگان.....
۲	۷	۰	۷	۱۴	۰	گمیشان.....
۵	۲۹	۰	۵۰	۹۲	۱۶	گنبدکاوس.....
۱	۱۷	۰	۸	۸	۰	مراوه‌تپه.....
۲	۹	۰	۴	۱۶	۴	مینودشت.....

مأخذ- شرکت پخش فرآورده‌های نفتی گلستان.

۷-۳- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

در پایان سال

تعداد انشعاب ^(۱)	تعداد روستاهای		تعداد شهرهای		سال و شهرستان
	جمع	خانگی، تجاری	صنعتی	گازرسانی شده	گازرسانی شده
۴۰	۹۳۳۲۳	۹۳۳۶۳	۴۵	۱۸	۱۳۸۰
۶۱	۱۴۷۷۱۱	۱۴۷۷۷۲	۲۹۹	۲۲	۱۳۸۵
۷۹۸	۲۱۷۸۷۳	۲۱۸۶۷۱	۵۸۰	۲۶	۱۳۹۰
۱۵۳۸	۲۶۰۷۶۰	۲۶۲۲۹۸	۷۵۲	۲۹	۱۳۹۴
۱۶۰۳	۲۶۹۸۹۵	۲۷۱۴۹۸	۸۱۶	۲۹	۱۳۹۵
۱۶۹۷	۲۷۹۵۷۹	۲۸۱۲۷۶	۸۴۱	۳۰	۱۳۹۶
۱۸۵۳	۲۸۶۰۰۲	۲۸۷۸۵۵	۸۶۰	۳۰	۱۳۹۷
۱۹۷۰	۲۹۱۹۹۶	۲۹۳۹۶۶	۱۱۰	۳۳	۱۳۹۸
۴۵	۱۵۹۲۱	۱۵۹۶۶	۴۰	۳	آزادشهر
۹۶	۲۰۸۸۱	۲۰۹۷۷	۷۸	۲	آق قلا
۱۳۸	۹۶۰۰	۹۷۳۸	۲۴	۲	بندرگز
۵۶	۱۳۱۰۷	۱۳۱۶۳	۲۵	۱	ترکمن
۱۴	۱۵۹۴۲	۱۵۹۵۶	۶۰	۴	رامیان
۵۴۳	۲۴۷۴۷	۲۵۲۹۰	۷۰	۴	علی آباد
۱۳۶	۱۵۱۴۶	۱۵۲۸۲	۲۴	۱	کردکوی
۱۴۸	۱۹۷۱۹	۱۹۸۶۷	۹۹	۲	کلالة
۲۴	۱۰۷۱۲	۱۰۷۳۶	۵۷	۲	گالیکش
۴۵۰	۶۱۴۳۴	۶۱۸۸۴	۹۱	۴	گرگان
۶۷	۱۱۹۷۴	۱۲۰۴۱	۲۸	۲	گمیشان
۱۷۴	۵۱۷۳۲	۵۱۹۰۶	۱۴۳	۲	گنبد کاووس
۸	۷۷۲۵	۷۷۳۳	۷۱	۲	مراوه تپه
۷۱	۱۳۳۵۶	۱۳۴۲۷	۷۰	۲	مینودشت

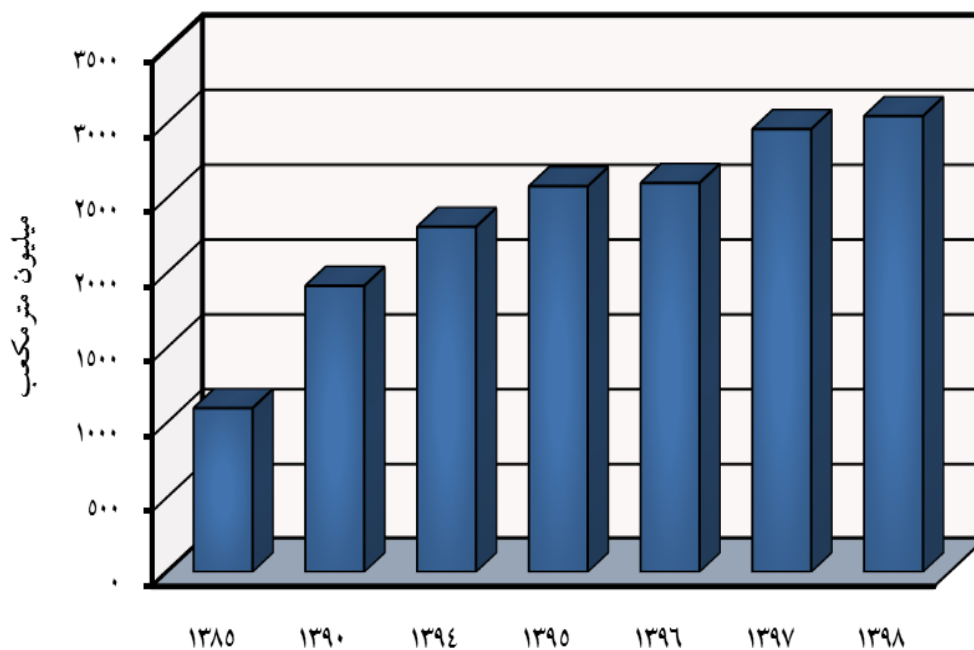
۳-۷- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب)	تعداد مصرف کننده				سال و شهرستان
	صنعتی	خانگی	تجاری	جمع	
...	...	...	...	...	۱۳۸۰
۱۰۹۵	۱۲۲	۳۲۰۱۶۲	۷۵۰۲	۲۲۷۷۸۶	۱۳۸۵
۱۹۱۲	۲۸۵	۳۴۸۹۰۰	۱۳۵۰۶	۳۶۲۶۹۱	۱۳۹۰
۲۳۰۶	۱۵۳۸	۴۶۹۸۴۴	۱۸۹۵۰	۴۹۰۳۳۲	۱۳۹۴
۲۵۷۷	۱۶۰۳	۴۹۳۳۳۳	۱۹۹۴۶	۵۱۴۸۸۲	۱۳۹۵
۲۵۹۹	۱۶۹۷	۵۱۴۲۲۸	۲۱۱۰۰	۵۳۷۰۲۵	۱۳۹۶
۲۹۵۹	۱۸۵۳	۵۳۴۳۹۲	۲۲۵۶۱	۵۵۸۸۰۶	۱۳۹۷
۳۰۴۶	۱۹۷۰	۵۵۰۱۰۳	۲۴۳۴۲	۵۷۷۷۱۵	۱۳۹۸
۱۰۸	۴۵	۲۸۶۰۳	۸۹۹	۲۹۵۴۷	آزادشهر
۱۴۳	۹۶	۳۳۵۶۴	۱۱۲۰	۳۴۷۸۰	آق قلا
۷۸	۱۳۸	۱۷۶۳۲	۱۳۶۲	۱۹۱۳۲	بندرگز
۸۳	۵۶	۲۲۲۵۹	۹۸۱	۲۳۲۹۶	ترکمن
۹۴	۱۴	۲۴۵۰۷	۶۶۷	۲۵۱۸۸	رامیان
۱۰۵۳	۵۴۳	۴۶۷۳۶	۲۵۴۱	۴۹۸۲۰	علی آباد
۱۲۶	۱۳۶	۲۷۱۵۸	۱۹۹۶	۲۹۲۹۰	کردکوی
۱۰۷	۱۴۸	۳۳۴۰۷	۶۷۱	۳۴۲۲۶	کلاله
۱۴۹	۲۴	۱۶۰۵۷	۳۵۳	۱۶۴۳۴	گالیکش
۵۸۵	۴۵۰	۱۴۸۲۷۹	۸۱۹۸	۱۵۶۹۲۷	گران
۷۳	۶۷	۱۷۵۹۵	۸۳۵	۱۸۴۹۷	گمیشان
۳۲۲	۱۷۴	۱۰۰۳۸۳	۳۲۹۲	۱۰۳۸۴۹	گنبد کاووس
۴۰	۸	۹۶۵۷	۴۲۸	۱۰۰۹۳	مراوه تپه
۸۵	۷۱	۲۴۹۶۶	۹۹۹	۲۶۰۳۶	مینودشت

(۱) اطلاعات سال های ۸۰ الی ۹۷ توسط کارشناس دستگاه مربوطه تجدید نظر شده است.

مأخذ- شرکت گاز استان گلستان.

نمودار ۲-۷- میزان مصرف گاز طبیعی

منبع: جدول ۳-۷